

Debreczeni Független Ujság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
 Helyben: . . . . .
 Vidéken: . . . . .
 Egy hóra. . . . . 1 kor. Egy hóra. . . . . 1 kor. 50 fill.
 Negyedévre . . . . . 3 . . . . . Negyedévre 4 . . . . . 50 .

Feladvás szerkesztő:
IVJ. MÓRICZ PÁL
 Kiadók és lap tulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
 Piacz-utca 47. és 49. szám.

Az ujság erkölcsbirái.

I.

Debreczen és Hajdúvármegye területén a „Debreczeni Független Ujság“ utcai elárusítását a hatóság határozatilag betiltotta. Két végzés van előttem erről, amelyeket csak azért nem közlök le szószerint, mert arra inkább a „Karikás“ vagy a „Dongó“ humortól duzzadó hasábjai alkalmasak. Ez a két közigazgatási csodabogár odavaló. Legalább a humor barátainak néhány derős percet okozna.

Bár nehéz dolog, mégis igyekezni fogok komolyan tárgyalni ezt az ügyet; már amennyire lehet. Kezdem hát az elején. Miről is van szó? A mi lapunk utcai elárusításának betiltásáról? Nem. Ez a kicsinyes dolog annyira jelentéktelen, hogy eddig nem is tartottam érdemesnek foglalkozni vele. Az utcai elárusításnak csak a polgármester és az alispán tulajdonitanak jelentőségét, mi nem. Elvégre is akinek a „Debreczeni Független Ujság“ kell, az bizonyára nem „A város“ című közigazgatási hetilapot fogja megvenni, pedig annak az utcai elárusítási engedélyt nagy kegyesen megadta a pol-

gármester, hanem megkeresi a „betiltott“ ujságot azokban a boltokban, ahol árulják. Az ujságolvasó közönség válogatós ám. Nem mindegy neki, hogy papirosra cím gyanánt „A város“, vagy „Debreczeni Független Ujság“ van-e nyomatva.

De hát miről is van szó akkor, ha nem a mi lapunk utcai elárusításának betiltásáról? Másról, a Zsigmond-féle sikkasztásokról és a volt esperes botrányos magánéletéről, amelynek megszélesítését szörnyű bűnűl rózza fel nekünk a polgármester és az alispán, akik a közérkölc és a szemérem szent nevében tiltakoznak „végzésileg“ a Zsigmond-féle leleplezések ellen és valósággal védelmökbe veszik a volt esperes fekélyhez hasonló magán életét, amelyet az alispáni végzés egész törökös felfogással — családi életnek nevez. Olyan kirívó elszántsággal védi mindkét végzés a „magán“ életét a magáról megfélekedett papnak, mintha kényes nebánsvirágnak tartaná azt, amelyhez senkinek semmi köze. De nem csak védte a két végzés a Zsigmond magánéletének bűneit, hanem még a leleplező lap ellen fordult és büntetésképpen, hogy az iga-

zat leplezetlen őszinteséggel és kiméletlen szigorúsággal fel merte tárni, az utcai elárusítási engedélyt megvonta.

De nehogy pillanatig is abban a képzelődésben ringassa magát Debreczen polgármestere és Hajdúvármegye alispánja, hogy ők a közérkölc és a szemérem védői voltak, kénytelen vagyok az ellenkezőjét bizonyítani. Tessék elővenni a budapesti Friss Ujság szeptember 12-én megjelent számát. Szórol-szóra benne van a Zsigmond erkölcstelen magánéletéről szóló közleményünk. De a szemérem és közérkölc védőinek meg eszökbé sem jutott a „Friss Ujság“ utcai elárusítását betiltani. Tessék elővenni a protestáns irányu „Magyar Szó“ szeptember 15-én megjelent számát, ahol a belga király és királyné botrányos életét a legrikítóbb vonásokkal ecseteli, sőt Kóburg Fülöp hercegről, az uralkodóház tagjáról, a közös hadsereg egyik vezérééről állít olyan aljasságokat, hogy közönséges halandó pillanatig sem viselhetné a sárga-fekete kardbojtot, ha olyat állítana róla az ujság. Sőt tovább megyek, egyetlen lap sincsen az országban, amely hasonló dolgokat ne közölne.

Barangolások.

XV.

Abban a fehérre meszelt, boglyakemenchével fűtött hajdúvármegyei iskolában tanultuk, a nánási sugár torony mellett, hogy az Olt, Poprád, Dunajec és Latoreza azok a folyók, a melyek hűtlentül hagyják el a magyar földet és idegen országba szakadva idegen föld folyói temetik el habjaikat. . . . Előttem, földhöz kötött hajdúfiu előtt, ki a Tisza füzeséibe szerelmes vagyok, ki őseimnek több százados sirhalmán játszogattam pendelyes gyerek játékaikat, átkozott gonosznak, feketének rémlendezett az a magyar folyó, mely magyar földön születve, képes idegen országban fodroztatni kaczk hullámaival, hogy végül idegen folyó örvényeiben merüljenek el a magyar földből, magyar patakokból orozott gyöngyszemek, magyar virágok kelyhéből született harmat csöppek.

Ennek a hűtlen, átkos hírű fekete folyónak, az Oltnak visszatetsző sötét történetébe mégis vegyül rózsás fény, mely engesztelésre derítette lelkemet.

Az óriás hegyek között, sziklamederben tajtékzik, forr a folyó és kint a magyar oláh határszélen, a magas partról megindultan néztem, hogy a hűtlen folyó, medre itt kilyebb szélesedvén, mielőtt az idegenbe fordulna át, habzó nagy testével teljesen visszafordul és mielőtt hullámaival az idegenbe tovább engedné, zugva, bugva ömlik vissza a folyó a magyar mederbe és kavargó árjának óriás örvényébe igyekezik befogni, visszatartani a vándor habokat. . . .

Megindultan néztem a folyó küzködéseit. Mintha lelke volna a folyónak, érezni látszik, hogy bölcsőjétől, szülőházától szakad el. Tehát még visszafordul! Még bucsucókokkal tapad a honi sziklához. . . . Mintha csak a magyar nép hontalanná vált százazreinek, milliójának küzködését jelképezné az Olt folyó. . . . Egészen beleszédült a fejem az örvény játékába és reszketve huzódtam félre a meredek partszélről. . . . A hűtlen folyó iránt gyermek korom óta érzett gyűlölségem jégkérge felolvadt és a honjától oly vergődve bucsuzó folyót már sajnáltam. Hisz csak születése földjén

élt ő, az idegenben minden habszökkenéssel sirja felé szalad. . . . Szegény Olt folyó! Szegény kivándorolt magyarok!

Ennél az örvénylésnél széles hátsó park ugrik ki az Olt folyóba. Midőn 1849-ben Bem apó vitéz honvédei a betörő muszkát a vörös-toronyi szoroson át üldözőbe fogták és kiszorították, Bem apó tüzérei e magas part nyulványra szegezték ki ágyukat és innét ágyuzták a véresre vert muszka hadat és sok szoknyás orosz katona vérét itta be ekkor az örvényes Olt folyó.

Ma Bem apó hős honvédeinek emlékét az ágyútegek felállítási helyén emelt szerény kőoszlop örökíti. Magyar fiak, magyar leányok, a kik arra felé jártok, ne sajnáljátok a fáradságot, a szomszéd erdőből szagassatok tölgygalyakat, cserfalombokat és vadvirágot és fonjatok koszorút az egyszerű kőoszlopra, mely koszorúzatlan árvaságában a nemzet feledékenységének, hálátlanságának és közönyösségének is szögyenoszlopa. Magyar fiak, magyar lányok, bacsuljátok meg hazánk hős katonáit és leg-

10 százalékkal nálam olcsóbb mint bárhol!!

Férfi ruha különlegességek valódi angol kelméiből, ugy-szintén fiu- és gyermek ruhákban rengeteg választék **GERŐ E.** ruha áruházában, **DEBRECZEN,** piacz-u. 47., a Dréher sör-csarnok kapuja mellett, (az „Emke“ kávéházzal szemben.)

Pártoljuk a helyi ipart.

Ozipők mérték után gyorsan és pontosan készülnek.

Ajánljuk a n. é. közönség szives figyelmébe, saját készítményű

cipő-raktárunkat. **ELFENBEIN és KLEIN**

Piacz-utca 72-ik sz.

De ha már az erkölcsről és szeméremről szól a polgármesteri és az alispáni végzés, hát hadd szóljak róla én is, az ujságíró. Ugyebár önök azért tiltották be a „Debreczeni Független Ujság“ utcza elárúsítását, mert a sikasztó esperes bűnös magán életét megszégyesítette? Tehát ha nem lepette volna le az ujság, akkor nem tiltották volna be az utcza elárúsítását. Ugye hogy így van? Tehát önök azt szerették volna, hogy a sikasztó esperes kelevényes magánéletére ne mutassunk rá, hanem agyonhallgassuk?

Nos hát, ha ezt megtette volna a „Debreczeni Független Ujság“, az lett volna az igazi szemérmelenség és erkölcstelenség — én szerintem is, az igazságért és tisztességért küzdő, egyelőre még a nemzet becsületes többségét képviselő milliók szerint is.

Debreczenben szokatlan még talán az igaz szó. Talán a sajtó is oka volt ennek, mert sok gázságot agyonhallgatott. Az igazság hangja szokatlan volt most is, sértette a füleket. El akarták nyomni talán — az utcza elárúsítási engedély betiltásával? Ó sancta simplicitas! Az égő gyertyát véka alá akarják rejteni, hogy a világosság ne sértse a sötétséghez szokott szemeket! Hát arra nem gondolnak, hogy az égő gyertya felgyujtja a szalmából font vékát és a tűz tovább fog terjedni és annál nagyobb lánggal fog égni, mentől több gyulékony anyagot talál és kiperszeli a padlásodvakból a huhogó baglyokat és a pinczelyukakból a patkányokat?

Vármegyénk és közelvidéke.

Legényvavatás. Hetyke legénykedés áldozata haldoklik Berettyó-Ujfaluban. Kiss Ferencz tizenkilencz éves suhancot a korcs-

alább az erdő, a mező virágaival áldozatok dicső emlékeknek.

Emlékezem: Debreczen határán, a monostori nagy erdőben, tölgy lomboktól árnyékoltan áll egy márványemlék. Hősök sirdombja fölé állította valamely kegyeletes hazafi. A sirhalomban néhány honvéd tiszt és honvéd porladozik. Midőn a vesztett debreczeni csatából menekültek, az üldöző kózákok itt érték utól, itt gyilkolták le őket, mignem sirhelyöket évtizedek multán kö-emlékkel jelölte meg egy kegyeletes hazafi.

Hősi elestők történetét a kőbe vésték. És emlékezem: szép nyári napon arra baringolt a víg diáktársaság. Hanczuroztunk a gyönyörű erdőben és midőn a játék után megpihentünk: tölgy lombokból, vadvirágokból koszorút fonogatott játékos kezünk és fejletlen lelkünk áhitattal, elfogódottan helyezte a virágos lombot a honvéd-siremlékre. Én is a víg suhancok között voltam, de vajon került-e még valaki, a ki kicserélte a gyermek kezektől font, az időtől leszaggatott koszorút? Fájdalom, a mi népünk kellékép-

mában félholtra verték. Régi hagyományos szokás szerint a pelyhes állu suhancot mérkőzésre szállították borozás közben a vén legények. A mérkőzésből aztán komoly verkedés lett és Kiss Ferenczet véresen viték haza. A sötét ivóban nem látta senki, hogy ki ütötte le az új legényt és most a csendőrök kutatják a legényvavatás hőseit.

Az alapítványi földek. Tudvalevőleg Püspökladány és Biharudvari községek lakosságának ajánlata évi 25.880 koronával kedvezőbb, tehát 18 éves bérleti ciklust tekintve 465.840 korona, kamataival együtt több mint fél millióval magasabb az utána következő ajánlatnál. Mégis a miniszter azon kijelentése, hogy a kérdés elbírálásánál az alapítvány érdekei lesznek irányadók, a két község lakosságának némely részében kínos kételyeket támaszt, mert az a hír kelt szárnyra, hogy az alapítvány érdekeit úgy gondolják némelyek szem előtt tartani, ha nagybérlő kapja meg az alapítványi földeket és ez esetben nem lesznek ajánlatára. Az izgatottság nagy mindkét községben.

Hamis pénzzel fizetett. Egyekről Feibel Lőrincz kereskedő jelentést tett a csendőrségen, hogy Demeter Pál 17. éves leánya, Borcsa, bement az üzletébe és hamis 5 koronással fizetett a vásárolt áruker. A kereskedő visszaadott a pénzből s csak a lány távozása után vette észre, hogy az 5 koronás hamis. A csendőrség megindította a nyomozást és a kihallgatás során Demeterék bevallották, hogy tudták, a pénz hamis.

Nagy károk a szőlőkben. Mint értesülünk, a szőlőkben nagy károkat okoztak a darázsok. A termés a tavalyihoz lesz hasonló. A bor minősége kitünő lesz, de a mennyisége nem lesz kielégítő.

Bucsusok szerencsétlensége.

Négy halott, negyvenöt sebesült.

Megrendítő szerencsétlenségről értesíti lapunkat nyirbaktai levelezőnk. Szabolcs-megyei Mária-Pócsan tartott bucsuról az oda zárandókolt hívők visszafelé térve megpihentek Nyir-Bakta község piacán. Az öt-hat napi bucsujárás annyira kimerítette a bucsusokat, hogy jórésze a kiállott fá-

pen nem ösmeri nemzetének történetét, közönyösen, érzéketlenül botorkál hős elődjének sirhantján.

A határhegység oldalában, az árva Olt-folyó partján, fent az országot melletti oldalon dűledező deszka kerítés mögött rejtőzik egy kis temető. Emlékfái félre dűltek. A cserje, a szagos dudva eltakarja a süpeteg sírokat. A vadrózsa halvány piros szirmokat hullajt a rég felejtett, nem gondozott sírokra. Az élet néhány hajótöröttje nyugszik itt a határszéli kis temetőben, kik voltak, mik voltak, szivők mitől szakadt meg? Megtört aggokként vagy mint bohó vágyaktól sarkantyuzott ifjak kerültek ide? ... Az elmosódott betűs sirkeresztekről nem olvashatjuk le! ...

Színes pillangó illegeti magát a vadvirágon. És a tüskés vadrózsa halovány szirmu levele hull, hullong az árvult sírokra... Istenem! A világ forgandóságában micsoda észrevétlenül tűnik le, mulik el az emberi élet.

radalmak után aludni tért, természetesen a szabad ég alatt, ott a piacon.

A nagyvarsányi bíró kocsija, a melyen nyolczan ültek, a korcsma előtt állt meg. A bíró betért a korcsmába, és feleségére bízta a kecsit. Azonban alighogy eltávozott, érkezett egy másik kocsi, a melyen szintén bucsusok jöttek. A két kocsi oly közel jutott egymáshoz, hogy a kocsilöcsők összeakadtak s a varsányi bíró lovai hirtelen megbokrosodtak s magukkal ragadták a kecsit, a melyen a bíró és hat asszony ült.

A fékevesztett lovak vad futásban viték a kocsit a rajtalevőkkel s egyenesen rárohantak a piacon nyugodtan alvó népre.

Vérfagyasztó jelenet következett ekkor. A megvadult lovak a nehéz kocsit végigvonszolták az alvókra s egyszerre óriási pániok keletkezett, iszonyu sirás és jajgatás hasította a levegőt.

A borzasztó szerencsétlenségnek összesen negyvenkilencz áldozata lett, nagyobbara kisvárdai, annicsi, csécsői és ajaki lakosok.

Német Istvánné ajaki asszonynak a szó szoros értelmében a belét taposták ki a lovak, két kis gyermekét pedig izreporra törte a kocsi. Záhor Lajosnak a lovak a jobb szemét taposták ki s a lábát a kocsikerekek törték össze. Kelendőci Veron 19 éves leánynak a melle és feje tört össze.

Mire a községi orvos a helyszínére érkezett, Német Istvánné, két kis gyermeke és Kelendőci Veron meghaltak. Tizenkilencz nő és hat férfi sebesült meg halálosan, egyiknek a lába tört el, másiknak a karjai s a könnyű sérülések száma husz. A szerencsétlenség négy áldozatát óriási részvét mellett temették el a nyirbaktai temetőbe.

Mi az ujság?

Elvágta a nyakát. Budapesten Schögnér Mihály 64 éves kőműves szombaton reggel József-utca 71. számú lakásán eddig ismeretlen okból beretvéval elvágta a nyakát. Nagy vérvesztéssel szállították a II. számú sebészeti klinikára.

Bánffy Dezső Ujvidéken. Ujvidékről írják, hogy pénteken báró Bánffy Dezső odaérkezett. Az új-pártnak több tagja jelent meg a pályaudvaron, ahol Kohn Károly ügyvéd üdvözölte Bánfyt. Bánffy megköszönte a fogadtatást, de kijelentette, hogy ezuttal nem kíván politikai nyilatkozatot tenni.

Elfogott szökött katona. Még csak 9 napig kellett volna szolgálni Kaposvárott a 44. gyalogezrednél Jakab Imre istvándi illetőségű közembernek. De a szerencsétlen bakát annyira elfogta a honvágy, hogy nem tudta bevárni azt a pár napot, mikor részére is üttött volna a szabadulás órája, hanem Kaposvárról gyalog Szigetvárra, honnét vonaton haza szökött. Azonban a csendőrség elfogta és az ezredéhez visszakisérte, a hol bizony már most több időt kell büntetésből eltölteni, mint a hátralevő pár nap volt.

Emberhalál a vadászaton.

Róka helyett agyonlőtte a sógorát.

Halálos kimenetű szerencsétlenség történt a napokban a pozsonymegyei Karcsa községben, ahol Vajda Simon nevű odaváló földbirtokos vadászat közben agyonlőtte a sógorát. E. Palásti Gyula bajkai jegyző mult

Karlszbádi edények

üveg- és bazar áruk olcsó árban kaphatók

DEBRECZEN, Főtér 12. sz. Stenczinger-ház.

vasárnap látogatóba érkezett Karcára Vajda Simon földbirtokos sógorához.

Kedden délután a két ember vadászni ment a község határába, ahol ez idő szerint a még talpon lévő kukoriczásban sok nyul tanyázik. A két vadász nagy kukoriczatablát fogott közre és az egyik a tábla egyik oldalán, a másik az ellenkező oldalon indult el, hogy a kukoriczásból kiugró nyulakat lepuskázza. Alig kezdték a vadászatot egymásután ugráltak ki a nyulak a kukoriczából arra az oldalra, ahol Palásti jegyző haladt s aki csakhamar le is terített néhány nyulat.

Amint tovább haladt, észrevette, hogy róka is futott a tisztásra, de amint Palástit megpillantotta, visszafutott a kukoriczásba. Palásti utána ment azzal a szándékkal, hogy kihajtsa a másik oldalra.

Vajda célba vette a rókát. Abban a pillanatban lépett ki a kukoriczatablából Palásti, amikor a lövés eldőrdült. A nagyszemű nyulserét Palástinak a fejébe és az oldalába furódott. A megsebesült ember a lövés után rögtön összeesett, de még élve vitték be Vajdáékhoz, ahová orvost hívtak, de már ez sem segíthetett rajta, mert a szerencsétlenül járt ember huszonnégy órai kínlás után meghalt.

Egyházak és iskolák.

Vasárnapi istentiszteletek. Az ev. ref. templomokban vasárnap a következő lelkészek tartanak istentiszteleteket. Nagytemplomban Szele György. Kistemplomban Dicsőffy József. Ujtemplomban Szeremley Gyula, Ispótytemplomban K. Tóth Kálmán. Szegényházban Hajdu Zsigmond, Csapó-kerti imaházban Kovács János.

A rom. kath. templomban az istentiszteletek sorrendje a következő: Dél előtt 6 órakor miséznek Nyáry Ignác, 7 órakor Szabó István, 8 órakor egyik kegyesrendi tanár a főgymn. növendékek részére, 9 órakor az ünnepélyes nagymiséét Mayer Antal pápai t. káplán, szentszéki jegyző mondja, nagymisé után Szabó István prédikál. Háromnegyedigzenegykor a Svetits-zárda és az összes elemi iskolák növendékei részére sz. mise, melyet Molnár K. Dezső h. iskolaigazgató mond, fél 12-kor miséznek Ruszka Zoltán. Délután 3 órakor ünnepélyes lytánia, utána Rózsafüzér. 5 órakor a Szent József társulatának, hónapos ájtatosságát végzi Nyáry Ignác szent beszéd és lytánia.

A görög kath. kápolnában: 6 órakor reggeli istentisztelet, dél előtt 9 órakor sz. mise, délután 3 órakor vacsernye, 4 órakor sz. olvasó ájtatosság.

Az ágost. hitv. ev. templomban holnap d. e. 10 órakor az istentiszteletet Materny Lajos főesperes végzi.

Az isr. hitközségi tagok figyelmébe. Értesítetnek a t. tagok, hogy vasárnap az engesztelő ünnep előestéjén az istentisztelet háromnegyed 6 órakor és hétfőn reggel fél 6 órakor fog kezdődni.

Gyilkosság — temetésen.

Megölte a leányt, mert nem akarta szeretni.

Megrendítő eset történt a somogyeyi Keresztur községben, ahol temetés alkalmával gyilkossági merénylet történt. A nagy izgatottságot keltő eset részletei a következők:

Mintegy két évvel ezelőtt Bencsik Pál szabómester felfogadta Györgyei Illés szabólegényt. Ez nemsokára, hogy a házhoz került, szerelemre lobbant Bencsik 18 éves leánya iánt s amikor csak szerét ejthette, szerelmi ajánlatokkal üldözte. Házassági

ajánlatot is tett a leánynak, aki azonban visszautasította.

Az öreg Bencsik, amint látta, hogy a segéd nem hagy fel a leány zaklatásával, elbocsátotta a munkából. A szerelmes szabólegény szerelmét azonban mindez nem lohasztotta le. Hogy közelében maradhasson a leánynak, önállósította magát s üzletet nyitott Kereszturon.

Ettől kezdve vasárnaponként, amikor a leány templomba ment, vagy valami mulatságon megjelent, Györgyei folyton a nyomában volt és mert a leány állhatatosan visszautasította, kijelentette, hogy agyonlövi a leányt és önmagát is. A leány szülei, hogy a veszedelmet elkerüljék, elküldték a leányt Kaposvárra egyik rokonukhoz, ahol már tavasz óta tartózkodott.

Ott aztán komoly kérése akadt a leánynak és az ideai szüretkor lett volna az esküvője is. A múlt hétfőn azonban meghalt az öreg Bencsik s a leány hazajött az apja temetésére. Szerdán délután volt a temetés.

Amikor a koporsót lebocsátották a sirba, Györgyei észrevétlenül a zökögő leány háta mögé került s revolverből fejbeltette a leányt, aki jalkiáltással összeesett és rögtön meghalt. A gyilkos ezután maga ellen fordította a revolvért, de a mellette állók rávetettek magukat és kicsavarták kezéből a gyilkos szerszámot és bevitték a községházára, ahol átadták a csendőrségnek.

UJDONSÁGOK.

Választmányi ülés a Csokonai-körben.

Szombaton délután tartotta a Csokonai-kör választmánya a nyári szünet után első ülését a kollégium nagytanácstermében. Jelen voltak: Géresi Kálmán elnök, Komlóssy Arthur alelnök, dr. Tüdös János főtítkár, dr. Kardos Albert títkár, dr. Árvay Béla ügyész, Könyves Tóth Kálmán, Balogh Ferencz, Szávay Gyula, dr. Bartha Béla, Ferencz Gyula, dr. Szántó Sámuel, dr. Körösy Kálmán és Zoltai Lajos választmányi tagok.

Néhány kisebb ügy elintézése után az elnök bemutatta Buday Barnának, a „Hazánk” szerkesztőjének a kör erekiyetára részére küldött ajándékait. Különösen becses a Ludas Matyi egykoru kézírata, amely után Kerekes Ferencz azt kinyomatta. A kézirat a szedő számára való utasítások és a bécsi cenzor, valami Bártory nevű jegye, az „imprimatur” is olvashatók. A másik ereklye két debreczeni honleány, Füsüs Lina és Jámbor Mária (bizonyosan árnevek) egykoru kritikája Csokonai Dorottyájára, mikor ez először kinyomtatódott. A választmány mindkettőért köszönő levelet küld az adományozó Buday Barnához.

Igen fontos tárgy volt Zoltai Lajos előterjesztése Csokonai Vitéz Mihály igazi szülőházáról. Ugyanis Zoltai okiratokból azt bizonyítja, hogy a költő nem a mester (most Bethlen) utcai iskolában, hanem Hatvan utczában, Diószegi Mihály esküdt, a nagyapja házában született és ez a ház a mostani 23. sz. telken állott, amely a kereskedelmi és iparkamara tulajdona. Zoltai kimerítően és meggyőzően indokolja e méltán nagyfeltűnést keltett állítását. Mégis ő maga kérte a választmányt, hogy a forrásokat, amelyekből dolgozott, küldöttséggel vizsgálta felül és azután, ha következtetései alaposágáról és helyességéről a revidáló küldöttség is meggyőződik, a költő igazi szülőházára ruházza át azt a kegyeletet, amelyben

eddig a mesterutcai leányiskolát részesítette. Zoltai egyúttal felveti azt is, hogy a tervezett kulturpalota czélszerűen helyezhető el a hatvan-utcai 23. sz. telken, amely különben is eladó és közel ezer négyszögöl területű. A választmány élénk tetszéssel hallgatta Zoltai előterjesztését, amelyért többen gratuláltak is neki. A vonatkozó okiratok felülvizsgálatával Géresi Kálmánt, Komlóssy Arthurt, Aczél Géza főmérnököt, dr. Árvay Bélát bízták meg.

De a választmány már most is abban a reményben, hogy a Zoltai következtetései helyesek, megfelelő intézkedéseket tesz a kamara telkének, mint Csokonai szülőhelyének esetleges megszerzése érdekében.

Csokonai halála századik évfordulója megünneplésére (1905. január 28.) serényen készül a választmány. Géresi Kálmán elnök és Kardos Albert títkár közelebb Budapestre utaznak és ott a Magyar Tudományos Akadémia, a Kisfaludy- és Petőfi társaságok vezetőivel e tudományos és irodalmi testületek közreműködésének megnyerése végett tárgyalni fognak. A fényesnek ígérkező országos ünnepélyre a vidéki irodalmi köröket is meghívják.

Kossuth lakoma. A debreczeni függetlenségi kör Kossuth Lajos születésének évfordulója alkalmából hétfőn este Törő Imre vendégődjében társasvacsorát rendez. Az einökség ezúton kéri fel a résztvenni szándékozókat, hogy a kör Csapó-utcai helyiségében kített iven iratkozzanak fel. A vacsora kezdete este 8 órakor lesz. Teríték ára 3 kor.

Rákosi Viktor Debreczenben.

A jeles író, Hajdunánás kiváló és népszerű képviselője, Rákosi Viktor szombaton délután és este városunkban időzött. Vasárnap reggel utazik kerületébe, Hajdunánásra, hol a Kossuth-szobor leleplezési ünnepélyére készülődnek most javában, vasárnap este azonban visszajön Debreczenbe és elmegy a Kossuth dalkör estélyére.

Szabadságról. Oláh Károly köznevelődésügyi tanácsnok hazáérkezett szabadságáról és elfoglalta hivatalát.

Az ujjászervezés. A nyáron meghevertete t szervezeti szabályzat folytatás tárgyalását ismét megkezdte pénteken a szervező bizottság Kovács József polgármester elnöklete alatt.

Pósa Lajos Debreczenben. A hajdunánási Kossuth-szobor leleplezésekor, október 2-án Pósa Lajos, a nagy magyarleki költő mond alkalmi költeményt. Ez alkalmat arra is fel akarja használni Pósa Lajos, hogy feleségével együtt Debreczenben a gyermekeknek, az „En Ujságom” kis olvasóinak mesemondó estét ad. A tiszta jövedelem fele részét a siketnémák, másik felét pedig a Szegeden felállítandó Dankó-szobor javára szánta a kitűnő író. Szombaton a Csokonai-kör is foglalkozott ez ünnepészes estével és elhatározta, hogy a rendezéshez örömet csallakozik s mindent megtesz, hogy jól találja magát Pósa Lajos és felesége a nagy Debreczen városában, hogy a mesemondó estének anyagi és erkölcsi sikere egyaránt méltó legyen Debreczenhez.

Chylinski Gy. Utóda

fényképészeti műterme

DEBRECZEN, Piacz-utca 41. sz. alatt

a legkényesebb művészi izlést is kielégítő fényképek mérsékelt árak mellett készülnek.

Ugyanott olajmestményeki akvarellek, fényképek, nagytáblák és oleografák is a legszebb kivitelben készülnek.

— **Választások a kollégiumban.** Szombaton délután megtörténtek a „csön-des” választások a kollégium falai között. Az irodalmi társulat és a főiskolai olvasókör megválasztotta új tisztviselőit. A főiskolai olvasókör választó közgyűlését Ferenc Gyula akadémiai tanár vezette, ki szép beszédben nyitotta meg az ülést, melyben elmondta az olvasókör eredetét s igen józan, hazafias és eredeti oktatást adott az ifjúságnak a hirtel és a könyvo'lasáshoz. Elmondta, hogy az olvasókör Széchenyi országos izgató működésének az eredménye, mert együtt született az a debreczeni úri kaszinóval a negyvenes években, amikor is az egész országban mindenfelé alakították Széchenyi ösztönzésére az olvasóköröket, egyleteket, kaszinókat. Azután arra hívta fel az ifjúság figyelmét, hogy olvassanak hirtel, mert ebben találjuk a világtörténelem napi krónikáit, de figyelmeztet arra is, hogy csak 1 hirtel olvasson lehetőleg mindenki, mert ingadozóvá, kapkodóvá teszi az embert a sok lap más-más felfogásaival. A könyvek olvasásánál pedig a jeles magyarírókra hívta fel az ifjúság figyelmét, s hogy a lélek el ne fáradjon, az irodalom minden ágába tartozó jeles művek elolvasását hasznosnak, sőt szükségesnek tartotta. A külföldi írók közül csak a legkiválóbbak legjobbait ajánlotta olvasgatásra. Ezután a választást ejtette meg, amely egyhangú volt. Elnök: Kóvér Árpád szénior, alelnök: Kolossváry Mihály esküdtiák, főjegyző: Baróthy István 3. th., könyvtáros pedig Nyikos Sándor 2 jh. Választottak még több apróbb hivatal viselő tisztviselőket és bizottsági tagok: Ezután Erdei Károly nánási segédlelkész elnöklésével az irodalmi társulat alakult meg. Itt is egyhangú választások voltak. Elnök lett Kiss Pál 2. jh. főjegyző Makai Kálmán 3. th. szerkesztő, Lukács Tihámér 2. jh.; pénztáros Göbel Károly 2. jh. s több választmányi tagokat is választottak.

— **Házasság kötések.** A helybeli állami anyakönyvi hivatalban a múlt hét folyamán házasságot kötöttek. Lódi György—Kádár Katalin, Sallai Mihály—Fráter Viola, Kraschánzky Márton—Marozsán Flóra, Seprényi János—Tóth Mária, Zsiha Gyula—Körhöny Juliánna, Hajdu Endre—Gombos Róza, Nagy Ferencz—Szabó Juliánna, Dr. K. Tóth Mihály—Fehér Margit összesen 8 pár.

— **Haldokló öngyilkosjelölt.** Em-lítettük már, hogy pénteken délután Tóth Mariska nevű 17 éves leány benzines gyufaotdatot ivott. A leány súlyos belső sérüléseivel azóta eszméletlenül fekszik a kózkórházban. Az orvosok nem biznak felgyógyulásában.

— **Esküvő.** Könyves Tóth Mihály dr. mezőrendőrkapitány péntek délután tartotta esküvőjét Fehér Margittal, az anyakönyvvezető előtt. Az egyházi frigykötés szombaton délből volt a nászháznál. A szertartást a vőlegény atyja, Könyves Tóth Kálmán lelkész végezte.

— **Hajdusági méhész.** A mezőgazdák figyelmébe ajánljuk az alábbi sorokat: Olvastam a „Hajdusági méhész” Debreczenben szerkesztett szaklap f. évi 9 ik számát. Szaklapot ilyen valódi önzetlen jóakarattal, teljes tisztességgel, párosult szakértelemmel megírva nem igen látunk. Méhészeknek szól, persze hogy. De a csupa mezőgazda — a kinek ugyan is még nincs méhészete — épen olyan hasznos meríthet belőle mint a speeziális méhész, sőt ennél is többet. A kinek gazdasága van, vagy bár

egy kis kertecskéje, törekedjék a „Hajdusági méhész” szakbeli tartalmát minél gyakrabban figyelmére méltatni s befogja látni, hogy nem hiába olvasott.

— **Csizmadia munkások gyűlése.** A 11-es szakszervező bizottság szeptember 18 án, vasárnap délután fél 3 órakor a „Debreczen”-sörccsarnok kerthelyiségeiben (kedvezőtlen idő esetén az étteremben) nyilvános szakgyűlést tart a következő napirenddel: A cipész-csizmadia munkások helyzete. A vasárnapi munkaszünet. A sajtó.

— **Eljegyzések.** A múlt hét folyamán kihirdetés végett a következő eljegyzéseket jelentették be: Molnár József Tóth Margittal, Ignáth Mihály Nagyfejű Máriával, Kósa Lajos Maklári Rozáliával, Kántor Ferencz Koncz Juliánával, Friedmann Lébi Kupfer Herminával, Bódi József özv. Szakál Mihályné Bőr Jullánával.

— **Új iparosok.** A múlt hó második felében a következő iparosok nyertek ipar engedélyt: Tiszai András csizmadia Margit-fürdő telep, Czeglédi József borbély Baross u. 1. sz. Rósenberg József férfi szabó Kossuth-utca 8 sz. Gábor Sándor cipész Szapannos u. 8. sz. Tóth Eduárd cipész Piac-utca 20. sz. Emerich Vilmos vízvezeték be rendezés Vásártér 10. sz. Horváth János cséplési vállalat Péterfia-utca 44. sz. Weisz Móriczné mosoda Piac-utca 34. Ladányi Gábor talyigás Csapóker 265. sz. Kopányi József ács Csapó-utca 87. sz. Márkus Jenő vad és csemege ker. Piac-utca 45. sz. Polgár Imréné vegyesker. Tóczós kert 9. sz. Guttmann Dávid petroleum ker. Deák Ferencz-utca. 13. sz.

— **Meghaltak.** Hegymegi Elek ev. ref. 4 hónapos csecsemő, Szentpéteri Sándor ev. ref. 33 éves napszámos, Debreczeni (utónevét nem kapott) ev. ref. 1 napos, Horváth József ev. ref. 5 hónapos csecsemők, Tar István ev. ref. 2 éves gyermek.

— **Közügyesítő oktatás.** A Közügyesítő Egyesület szerdai választmányi gyűlésén elhatározta, hogy az idei tanévben iskolai műhelyben (Kereskedelmi Tanintézet) csak a fa- és papírmunkát fogja tanítani. A tanítás a jövő hét folyamán kezdődik s hetenként kétszer — szerdán és szombaton délután — fog tartani. A famunkánál már minden hely be van töltve, a papírmunkára még beiratkozhatnak középiskolai tanulók 21-én szerdán délután 3—5. az iskolai műhelyben. Tandij: havi 1 korona, melynek fejében a tanulók sajátja marad az általuk készített munkák.

— **Adomány Dalmy László emlékére.** Dalmy László, múlt hóban elhalt b. e. nagybirtokos emléket Magoss György v. főügyész szép levél kíséretében megörökítette s azzal együtt a helybeli jótékony öngyűlés részére 30 koronát küldött, melyért köszönetet mond az egylet nevében Szűcs Kálmán öngyűlési pénztárnok.

— **Vadásztársulati gyűlés.** A debreczeni vadász-társulat szeptember hó 26-ik napján 5 órakor a város háza nagy tanács termében rendkívüli közgyűlést tart, melyen az 1904/5 évi költségvetés, és az alapszabályok módosítása tárgyalatik.

— **Az orvvadászok ellen.** A város környékén és a megyében nagyon sok az orvvadász, akik a debreczeni vadász-társulat területeit dézsmálják. Mióta azonban Orosz László rendőrfogalmazó vette át a mezőrendőrségi kihágások vezetését, rossz napok járnak az orvvadászokra. Rövid időn 39 gyanus alaktól koboztatta el a puskát.

— **Népesedés.** Az elmúlt héten összesen 47 születést — 21 fiu, 26 leány — és ezzel szemben 31 halálesetet jelentettek be. A lakosság természetes uton tehát 16-al növekedett.

— **Gyanus hus.** Grünbaum Mór az inasával hozatott húst Lindenfeld Mór pástiközi mészárosból. A husról csak később derült ki, hogy romlott. Ezért Grünbaum feljelentést tett Lindenfeld József mészáros ellen a büntügyi osztálynál. A húst dr. Szalay Béla kerületi orvos megvizsgálta és az egészségre gyanusnak találta. A büntügyi osztály az eljárást megindította.

— **Megmart gyermek.** Kozák Ferencz Bercsényi utca 89. sz. a. lakó cipész kutyája szombaton megmarta az utcán Mészáros Lajos józsai gyereket. A gyanus kutyát megfogták. A gazdája ellen pedig a kihágási eljárást megindították.

— **Véresre vert kis fiu.** A homok utca 115. sz. a. ház gazdájának a disznáját őrizte Szabó József napszámos helyett Hervát Béla 9 éves fiu, aki nem birta megakadályozni, hogy a disznók az utcára ne menjenek. Ezért a vadállatias napszámos véresre verte dühében a kis fiut.

— **Sikkasztás.** Szatmári Julis Csillag-utca 53. sz. a. lakosnőnek még áprilisban 32 koronaértékű ruhaneműt adott át megőrzés végett Dekmár Károlyné. Miután a holmit nem szolgáltatva vissza, sikkasztásért feljelentést tett ellene.

— **Felbujtás állatkinzásra.** Pénzes Gábor csillag utca 35 sz. a. lakos egyik macskáját azzal adta át Makai Lajos iskolás fiunak, hogy vigye a Dobozi temetőbe és ott verje agyon. A fiu több pajtásával eleget is tett a megbízatásnak. A macskát iszonyatos kinzás után agyonverték. Ezért aztán Pénzes Pábor fog felelni, mert a rendőrség az eljárást megindította.

— **Lopások.** Fohn József Teleki-utca 104. sz. a. italmérőt, amíg az üzletből távozott, Veres László cseléde meglopta. A fiókból 70—80 korona pénz és a cselédkönyvét lopta el. Radoss Lipót iparfelügyelő Verbőczy-utca 12. sz. a. lakásáról 47 korona értékű holmi tűnt el. — Antal Adolf Szent Anna-utca 27. sz. a. lakásáról 24 korona értékű ezüst nemű tolvajlódott el. A lopást csak most, a fürdőből való hazakerkezéskor vették észre. A tolvajokat a rendőrség nyomozza.

— **Itt a Dongó.** Debreczen régi és népszerű élelclapja a „Dongó” mai száma rendkívül érdekes tartalommal jelent meg. Butyi Sándor igen mulattatóan írja meg nagyváradi utazását, Szomja Péter városi rendőr és Tyukodi Lőrincz kofaasszony rovatain kívül igen szellemes a Benedek János, mint protekto rezimű közlemény. Garantírozott hírek rovatai pedig a hét helyi és országos eseményeit tárgyalja ötletesen.

x **Letzter József** fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44. Dr. Ujfalu-ház. Állandó fényképképzés a műterem kapubejáratainál lévő kirakatokban.

x **Mézédes must** kapható a Dréher-sörccsarnokban. — Naponta Kiss Béla teljes zenekarával hangversenyt rendez.

x **Az általánosan ismert koronás nyakkendőket** Békés Lajos úri divat üzlete feltűnő szép minták és kivitelben, valamint a legújabb formákban 80 fillérért árusítja. Ezen előnyös újításra a közönség szives figyelmét felhívjuk.

Legjobb

és legzsebb, angol és francia szövegekből elegáns férfi- és nő öltönyök az „Angol szabóhoz” eszmézt

uri szabó

üzletében, saját felügyelet alatt a legkiválóbb munka érdekében készítettnek. o o o

Rosenberg József,
ferfi szabó
Kossuth-utca 8. szám.

x **Elveszett** egy pár brilliant fülbevaló a pesti-utcán, a szives megtaláló illő jutalomban részesül, ha a lelenczház gondnoki hivatalába beszolgáltatja.

x **Pénzkölcsönök** személyhitelre, jelzálogra gyorsan kieszközöl a 27 pénztézzel összekötötésben levő **Rácz Béla** bankirodaja Debreczen, Csapó-u. 12. Telek-könyvi kivonat, kataszteri bírtok iv árverése után azonnal megtehető, minő és mennyi kölcsön eszközölhető ki az ingatlanra. Törlesztési kölcsönök kisebb bérházakra is kaphatók. Bővebb magyarázatra vonatkozó tervezet Csapó-u. 12. sz. a. ingyen kapható.

x **Uj! Kézi szőlőprés**, melylyel mindenki házilag készíthet mustot, darabja 90 kr. Mentze Henrik újdonságok áruházában.

x **Ismét érkeztek új kiegészítők** Mentze áruházába.

x **Villanylámpákhoz új töltések** érkeztek Mentze áruházába.

x **A mezőgazdaságból.** Mint megbízható, legjobban bevált szernek mutatkozik az évek óta használatban levő Kwizda-Fer. János-féle korneuburgi marhatáppor, mely sikerült összetételei folytán valóságos házi kincscsé vált, úgy hogy ezen szernek egy gazdaságból sem szabad hiányozni. Elősegíti a lovak és szarvasmarhák emésztését, az étvágyat gerjeszti és nagy ellenállással bír a különböző betegségekre.

x **A hölgyközségnek** mindég gondot okozott a (mieder) fűző. Ettől függ a női termet esinossága, ez pedig csak úgy érhető el, ha minden hölgy a saját termetére szabott fűzőt visel, mert ezáltal jut csak érvényre a női termet szépsége. Azonkívül egészségi szempontból is ajánlatosabb az így készített fűző, mint a gyári fűző, miért is minden hölgy saját érdekében cselekszik, ha mellfűzőit **Goldstein Karolina** műtermében (Debreczen Piaczter) készítteti, ki specialista az ily fűzők készítésében, mit fényesen igazol számtalan szaktekintély elismerő levele. Rendelések szabatosan mérték után 6 óra alatt készülnek. A dús választéku raktári fűzők méltányos árban árusítatnak.

TÁVIRATOK.

Washington-szobor Budapesten.

Budapest, szeptember 17. New-yorkból táviratozzák, hogy az amerikai magyarok nagy mozgalmat indítottak, melynek célja, hogy Amerika szabadsághősének és első elnökének, Washingtonnak Budapesten szobrot emeljenek.

Hangok a békéről.

London, szeptember 17. Mint a „Daily Cronicle“ pétervári tudósítója táviratozza, magas állású orosz államférfi odanyilatkozott, hogy a háboru hamarabb ér véget, mintsem gondolnák, Oroszország e békére közvetítést nem fogad el. Oroszország kicsikarhatná a győzelmet, de arra sok idő és sok pénz kellene. A háboruból pedig egyik félnek sem lehet haszna. Nem jobb lenne-e mindkét harczoló félre a szövetségre lépés?

Halálgrás a 2-ik emeletről.

Temesvár, szeptember 17. Kohn Lázár városi képviselő ma a II. emeleti lakása ablakából a kövezetre ugrott, ahol meghalt.

Spaun báró utóda.

Bécs, szeptember 17. Spaun báró tengeragy agg korára tekintettel nyugalomba vonul. Utóda Monteeucoli tengeragy lesz.

Ismét nagy csata készül.

Mukden, szeptember 17. A japánok három oldalról vonulnak Mukden felé. Kuroki egyik csapata a Taicihon hidját felrobbantotta, hogy a visszavonulást megnehezítse.

Az angolok Tibetben.

Kadon, szeptember 17. A Times jelentése szerint a Tibettel kötött szerződés tervezete bevezetésből és 10 szakaszból áll. Tibet kötelezi magát három helynek az angol és tibeti kereskedők kereskedelme számára megnyitni és az áruforgalmat a meglévő és építendő utakon India és Tibet között megengedi. Tibet 500 000 fontnyi kárpótlást fizet háromnegyed éves részletekben. A határozatok kerestülvitelének bizonyítására az angol csapatok megszállják a Csumbi völgyet. — Anglia engedelmé nélkül nem szabad tibeti területet sem eladás, sem bérbeadás útján idegen hatalomnak átadni. Semmi névű idegen hatalomnak sem szabad tibeti ügyekbe avatkozni, utat, vasutat és távírvonalat építeni, vagy bányaművet megnyitni.

Az orosz-japán háborúról.

Hírek Port-Artúrból.

London, szeptember 16. Port Artur ostroma szakadatlanul folyik. A kínaiak most már tömegesen hagyják el a várost, mert az ott való tartózkodás még a földalatti helyiségekben is veszélyeztetve van. Tegnap délután az oroszok visszafoglalták a Kálung-sán erődöt, melyből a japánok kénytelenek voltak kivonulni. Az éjjeli általános támadás alkalmával azonban ismét visszafoglalták.

London, szeptember 16. Csifuba érkezett spanyol kereskedő állítja, hogy Port-Arturban járványos kolera esetek történnek, amely a csapatok hangulatára nagyon lehangolólag hat. Az európaiak, akik a várba rekedtek, kérve kérik Stösselt, hogy bocsássa őket szabadon, de a várparancsnok minden ilyen kérelmet visszautasít. 20 kínait, akiket szökésen értek, Stössel agyonlővetett.

Pétervár, szeptember 17. Az oroszoktól az erőségek sáncaiban hátrahagyott tompa revolvertöltéseket tévedésből dum-dum lövedékeknek tartják. Nyilván azért folya-modik most a japán fővezér ehez a tülzshoz, hogy a japánok körében gyengítse azt a kinos behatást, melyet az utolsó ütközetek igaz jellemzése keltett. Ugyanis a japánoknak foglyaik sem voltak, ágyut sem sokat zsákmányoltak és mégis óriási veszteségeket szenvedtek. Az elmúlt napokban az érkezett hírek szerint nem voltak ütközetek. Azt jelentik, hogy észrevették, hogy a japán előőrők a jantai-bagupudzii vonalon megerősítést nyernek. Van ok annak a feltevésére, hogy a japán hadsereg támadásra készül.

Csifu, szeptember 16. Az a kínai, aki az egyik portarturi erőségnél 3-án és 10-én történt elfoglalását jelentette, azt beszéli, hogy egy torpedónaszádbomboló a hajójavi-

tóban japán gránátoktól találva elmerült. Hír szerint ez alkalommal hét tengerész elpusztult. Erre a japán hajóraj sokkal közelebb jött és naponként belő néhány gránátot a városba és a kikötőbe. Egy gránát több gépet elpusztított a kikötőben és megölt egy tisztet, valamint két más katonát. Azt az erösségét, amelyet a japánok elfoglaltak, nem tartják fontosnak az egész erődítés védelmére. Minthogy azonban a japánoknak folyton érkeznek nehéz ágyuk, az erösségek elvétele igen végzetessé válhatik az oroszokra nézve, ha a japánok ágyutüzét határozatosan nem viszonzozhatják. Az illető kínai, aki ezeket elmondta, nem tudta az elfoglalt erösségek helyzetét leírni, de az oroszok gyenge védekezéséből arra lehet következtetni, hogy csak egy külső védelmi pontról van szó. Az erre az állásra történt támadás, a kínai állítása szerint az egyedüli volt augusztus 31-ike óta. Öt 11 hüvelykes ágyu az Aranydombon, melyek előbb a tenger felé voltak irányítva, most ismét a szárazföld felé vannak felállítva. A kínai azt is jelenti, hogy a 10-es és 12-es ágyuk kivételével az összes ágyukat a szárazföldre és a védelmi művekbe szállították. A esata hajók most csak kevéset használnak. A kikötőben fekvő összes hajók közül jelenleg csak hat tudna új ütközésben résztvenni. Négy hét előtt az Arany-hegyen lévő ágyuk komolyan fenyegették Susient, de most a lövegek e ponttól nagyon távol csapnak le.

London, szeptember 17. A japánok a Lujza-öblön át jelentékeny megerősítéseket csatoltak az ostromló sereghez. Kuropatkin tábornok hír szerint közölte a helyőrséggel, hogy még egy hónapig kell, hogy tartsa magát.

Senghai, szeptember 17. (Reuter.) A North-Kina-Daily-News egy kínai tolmácsnak, 1897-től f. é. augusztus végéig a port-Arturi intendaturánál volt alkalmazva, jelentését közli, mely szerint f. év február havában a szárazföldi csapatoknak naponként 35.000 adagot szállítottak. Az orosz hajóhadnak külön ellátása volt. Amikor az erösséget elhagyta, naponként csak 15.000 adagot osztottak fel és pedig az egész helyőrségnek, beleértve a páncéloshajók legénységét is, kiket most az erösségekben alkalmaztak. Hír szerint most 24.000 beteg és sebesült van Port-Arturban. A lővőszerszerek nagyon csekélyek. Csak még öt hétre vannak teljes adagok készletben. A helyőrség a tiszték kivételével az erösség átadását kívánja.

Japán népfelkelők behívása.

Tokió, szeptember 17. A 32 és 40 életév közti népfelkelőket a jövő hó elejére behívják. Japán egyelőre a partvidékeit látja el őrséggel, Mandzsuriába pedig 800.000 főnyire egészíti ki seregeit.

Az oroszok rettenetes veresége.

Pétervár, szeptember 17. Hivatalosan közlésezik a liaojangi veszteségekről szóló kimutatást. **Elesett 2 tábornok, 250 tiszt, 21.250 ember. Elvesztett 233 ágyu.** Az anyagi kár 57 millió rubel. A sebesültekről és az elfogottakról nem tesz említést a kimutatás. A sebesültek számát 60.000 főre becsülik.

Hubay György

férfi szabó

Batthányi-utca 17. sz.

Készít rendelésre magyar, franczia, angol és német férfi ruhákat gyorsan, pontosan és jutányos árban. — Nagy rakiár mindennemű honi- és külföldi szövetekekből. A közönség szives pártfogását kéri. —

Hubay György férfi szabó.

Üzleti elvem:

Nagy forgalom, kis haszon!!

Színház.

Makó Lajos színház nélkül maradt. Szegeden a pénteki közgyűlésen végre eldöntötték a szegedi színház sorsát. Tudvalevő, hogy a színházra ketten pályáztak, dr. Janovics Jenő, a mostani színigazgató és Makó Lajos debreczeni színigazgató. A színházi bizottság a két pályázó közül egyhangulag dr. Janovics Jenőnek ítélte oda a színházat. Ebben a döntésben örvedetesen megnyugodott a szegedi közönség, mikor egy szerre váratlan meglepetés történt, mely nagy izgatottságot és felháborodást keltett a városban. A tanács ugyanis Makó Lajosnak adta ki a színházat. A tanácsnak ezt a határozatát megfélebbzték a közgyűléshez, a mely hosszas és heves vita után 82 szavazattal 56 ellenében dr. Janovics Jenőnek adta ki a színházat. E határozat ellen lehet ugyan még esetleg a belügyminiszterhez apellálni, a ki azonban aligha fog beavatkozni abba, hogy ki legyen a szegedi színigazgató. Így hát Makó Lajos, akinek elsőrangú szintársulata van, 1905. év őszétől színház nélkül maradt és kénytelen lesz vagy kisebb helyeken tengődni, vagy pedig visszavonulni a magán életbe. Ez utóbbit annál könnyebben megteheti, mert tekintélyes vagyont szerzett a vidéki színigazgatás keserű kenyérére.

Színészek magyar nevet kötelesek viselni. Az országos színészegyesület elhatározta, hogy tagjai sorába csak magyar nevű színészt vesz fel. Ezt a határozatot alapszabályaiba is iktatta, a melyek 86. §-a rendelkezik a következőkkel: „Aki a színi pályára, illetőleg az országos színészegyesület kötelékébe lép, idegen hangzású nevét tartozik kormányhatósági engedéllyel megmagyarosítani. Művészi álnévet viselni csak rendkívüli esetben, igazgatótanácsi engedéllyel lehet.”

Törvénykezés.

Főtárgyalások a jövő héten.

Szeptember hó 19-én, hétfőn esküdtszéki főtárgyalás. Tóth Lajos s 4 társa ellen halált okozó súlyos testisértés büntette. Ugyanaznap vádtanácsi ügyek tárgyalása is lesz. Szerdán főtárgyalások. Stern Sámuel ellen zsarolás vétsége, Mogoróssy Zoltán ellen zsarolás vétsége, Varga Sándor s társa ellen súlyos testisértés büntette, Győri Borbála ellen lopás büntette. Csütörtökön esküdtszéki főtárgyalás. Kolompár Mihály s társa ellen rablás büntette. Pénteken főtárgyalások. Dobos Imre ellen halált okozó súlyos testisértés büntette, Lipták Gábor s 4 társa ellen lopás büntette, Ferenczi József ellen súlyos testisértés büntette, Madai István ellen lopás vétsége.

Gondnokság. A debreczeni törvényszék Nagy Jánosné, Dienes Mária debreczeni lakost, valamint Hamar Jánosné Dancsó Juliánna sámsoni lakost elmebetegség miatt gondnokság alá helyezte.

Nyilttér.*

E hó 15-én kiadatott rólam a bűnügyi osztályból a „Debreczen” lapban egy jelentés, mely a „Debreczeni Független Ujság”-ban is közzététetett, hogy felvagyok jelentve, illetőleg leányom és fiam vertük volna meg Berger Farkasné és gyermekeit. Ezennel nyilatkozom, hogy azok, akik engem ismernek, nem tételezik fel rólam, hogy én és családom valakire rohanjunk és megverjük; és pedig azok, a kik engem nem ismernek, azok előtt felesleges az eskuzatió. Az eset ellenkezőleg történt. Bergerné és gyermekei megtámadták leányomat és feleségemet, én és fiam csak védelmükre mentünk és kiszabadítottuk karmaik közül.

Katz Salamon.

* E rovatban közlöttékért nem vállal felelőséget a Szerk.

Értesítés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek tudomására hozni, hogy **Csapó- és Veres-utca sarok 3. számú** Újváry házban

férfi szabó műhelyemben

az ujonnan beszerzett **őszi és téli** valódi angol szövetminta kártyámból a legdivatosabb **férfi ruhákat** pontosan és jutányos árban készítek, melyre egyuttal hivatkozom is, hogy bármilyen kövér alakra nadrágot és mellényt, próba nélkül pontosan eszközölök, valamint **katona ruhát is** elvállalok és mindennemű javítást és vasalást eszközölök. Kérem a nagyérdemű közönség szíves pártfogását.

Kiváló tisztelettel

Kalapács Géza

polgári és katona szabó
Csapó és Veres-utca sarok 3. szám.

Az előkelő hölgyközönséghez!

Nagyságos asszony!

Halmágyi Sámuel ur cégvezetőm külföldi utjáról visszatérvén, tisztelettel értesítem Nagyságodat, hogy az **őszi és téli idény** legújabb modelljeit hozta magával **Costümökben, Blousok, Paletót, Raglán, Havelok, Leányköpeny és kabátka Téli felöltő és Szörme konfektiókban** mely ujdonságokat a sablon szerűség jellegétől megóvando, kizárólag cég m részére kötöttem le.

Nagyságod b. megrendelésének kellemes elvartában vagyok

kitünő tisztelettel

Klein Sámuel

HALMÁGYI SÁMUEL

cégvezető
női és leány felöltők legnagyobb áruháza.

DEBRECZEN, Piacz utca 47. sz.

Donogán és Somossy

Kunz József és Társa utóda cégénél
DEBRECZEN, Kistemplombazár.

Az iskola idény kezdetével

ajánlják kitünő minőségű

fiú- és leány fehérneműket

harisnya, kötények, matraczok, paplanok stb. stb. nagy raktárát.

Intézetbeli növendékeknek előírás szerint.

Határozott árak!

500 frtot

fizetek annak, ki a Bartilla fogvizének használata mellett üvege 35 kr., valaha ismét fogfájást kap, vagy szája büzlök. (Franco küldéssel külön 48 kr.) **Bartilla-Winkler Ede, Wien, 19/L, Sommergasse 1.** Főraktár Török J. Budapest, Király-utca 12. — Kapható minden gyógyszerárban és droguériában — Csakis „Bartilla fogviz” kérendő. Hamisítások bejelentése jól jutalmaztatik. Oly helyekre, hol nem kapható, bermentve küldök 7 üveget 2 forint 60 krért.

TÖRLESZTÉSES

PENZ!

kölcsön

FÖLDBIRTOKRA

a becsértéknek 70—80%-áig

3¹/₂ és 4 százalékra.

A megkereső levelekhez csatolandó földbirtokoknál a **katasteri birtokiv és telekkönyvi kivonat.**

Bélyeg- és illetékmentesen váltattatjuk át az eddigi drágább kamatu takarékpénztári kölcsönöket, törlesztéses kölcsönre.

Polyosítottunk továbbá

váltókölcsönt

5% kamatra

Mindenféle kölcsönügyekben teljesen ingyen nyújtunk fölvilágosítást.

Pontos cím:

„Földhitel Közv. Vállalat”
BUDAPEST, VIII. Rákóczi utca 2. szám.
Törvénytiszteleg bejegyzett cég.

Iskolás fiuk és leányok

részére

**kész fehérneműek,
chiffon ingek, gallérok,
kézelők, nyakkendők,
zsebkendők, harisnyák,
paplanok, matraczok-
flanel-takarók**

olcsón szabott árakhoz kaphatók:

Szabó Lajos fiai cégénél
Debreczen, Rózsa-tér.

Az Alföldi takarékpénztár
DEBRECZENBEN, Piacz-utca saját ház.

Elfogad betéteket

4% kamatozás mellett.

Kölcsönöket nyújt

váltókra, kötelezvényekre, értékpapírokra valamint helybelli és vidéki pénzintézetek részvényeire.

Óvadékkölcsönöket ad

vállalkozóknak, bérlőknek, hivatalnokoknak.

Törlesztéses kölcsönök

földbirtokokra és házakra
a legelőnyösebb feltételek mellett.

Mindennemű felvilágosítással szívesen szolgál

az intézet ügyvezetője.

Bortermelők figyelmébe !!

Tisztelettel tudatom, hogy Deák Ferencz-utcán főnnálló gépműhelyemben **új találmányu és szabadalmazott vasszerkezetű és felülnyomásu**

borsajtókat és szőlőzuzókat

készítek, mely bármelyik külföldi gyártmányt is felülmulja.

A borsajtó **fatányérral** van el látva, mustlé a vasrészekkel nem érintkezik, a törköly egy darabban kivethető.

Raktáromban minden nagyságban a legnagyobb választékban, **de olcsó árakban** kapható.

Szíves pártfogást kérek, tisztelettel

Preizler Mór

műlakatos és gépjavító műhelye.

Értesítés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség b. tulajdonságára hozni, hogy

cukrászdámat

szeptember hó 13-tól kezdve **Piacz-utcán**

a **Lamprecht-palotába** helyeztem át.

Midőn fényesen berendezett új helyiséget b. figyelmőkbe ajánlom, kérem eddigi b. pártfogásukkal továbbra is támogatni.

Debreczen, 1904. szeptember hó.

Tisztelettel

Riesz Lipót

czukrász.

814/1804. vgh.-szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében, ezennel közhírré teszi, hogy a debreczeni kir. törvényszéknek 12384. 1904 V. számú végzése folytán Domán és Kurez debreczeni cég végrehajtató javára Zurbó Demeter és neje nagylétei lakosok ellen 754 kor. 70 fil. s jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság le foglalt és 1030 kor. 94 fillerre becsült kész szabó árúk, varrógépek és butorneműekből álló ingóságok, 754 kor. 70 fil. tőke ennek 1904 év június hó 20 napjától járó 6 % kamatai eddig összesen: 104 kor. 65 fil. per-, végrehajtáskéresi és foganatosítási, továbbá 2 kor. árverés tüzési költség erejéig nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a székelyhídi kir. járásbíró ságnak 1904 évi V. 475/3 sz. végzése folytán a helyszínen, vagyis Nagylétán alperesek lakásán leendő eszközzésére 1904-ik év szeptember 21-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t.-cz. 108. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

A mennyiben ugyanezen ingóságok más végrehajtatók javára le- vagy felülfoglalva — vannak az árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §-a értelmében mindazon végrehajtatók, foglaltatók és felülfoglalatók követelésnek kielégítésére rendeltetik el, kiknek javára az árverési hirdetmény kibocsátása napjáig a foglalás már foganatosított.

Kelt Székelyhídon, 1904-ik évi szeptember hó 16 napján.

Jóny Lajos
kir. bírósági végrehajtó.

Küry, Blaha, Fedák, Hegyi

crém a melyet nagyhangon hirdetnek nem olyan biztos szépítő mint a **Matild arczenőcs krém**, stb. a mely a legvastagabb szeplőt, májfoltot, vimedlit, arczszórt, pörzsenést biztosan eltávolít, kis tégli 1 korona, nagy tégli 1 korona 60 fillér. Ragya himlőhely kisimitására 1 tégli 4 korona.

Matild arczépzítő szappan, szóda nélkül a kenőesőkhöz construálva.

Matild puder, ásványi anyagoktól ment ártalmatlan 3 színben, dobozza 1 és 2 korona. Tessék megpróbálni, ha nem használ, hiánytalanul visszaadom az árát.

Kun István gyógyszerész, első magyar „Matild“ műlaboratoriuma (a párisi laboratorie cosmetique „Matilde“ mintájára alapított 1895-ben, Budapesten.

Budapesten: **Töröknél**, Debreczenben: **Tóth Béla** gyógyszerésztárában.

1061/1904. v. k. szám.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. bíróságnak V. 1940/2. 1904. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Adolf B. Holbauer részére Freller József debreczeni lakostól 2576 kor. 16 fil. tőke, ennek megítelt 5% kamatai és eddig összesen 68 kor. 16 fillér perköltség erejéig 1904. évi július hó 16-án bíróság le foglalt és 770 koronára becsült butorok és egyéb ingóságok **1904. évi szeptember hó 21 én délutánj 3 órakor** kezdetét veendő és Piacz utca 32. sz. alatt megtartandó nyilvános bírói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Debreczen, 1904. augusztus hó 21-én.

Oláh Géza, bírói kiküldött.

Kwizda-féle

kornenburgi marha-táppor.

Életrendi szer lovak, szarvasmarhák és juhok számára. A legtöbb istállóban 50 év óta használatik falánkság hiányánál, rossz emésztésnél, a tej jobbitására és a tehének tejhőségének fokozására.

1 doboznak ára K 1.40, 1/2 doboz K — 70.
Főraktár Magyarország részére: **Török József** gyógyszerész, Budapest, Király-utca 12 és Andrássy-ut 26. szám,

KWIZDA FERENCZ JÁNOS

es. és kir. osztr. magy. román kir. és bulgária fejed. udv. szállító.

Kerületi gyógyszerész Kornenburgban Bécs mellett.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Hajdusági Bajuszpedrő.

Szép bajusz

nyerhető a híres Hajdusági bajuszpedrő használata által, mely legjobb az összes bajuszpedrő készítmények között. A bajuszt nem törli, nem tépi, mindég szép állásban tartja és soha sem keményedik meg.

Egy doboz 50 fillér.

Kapható:

Dr. Rotschnek V. Emil utóda

Grósz Nagy Ferencz

gyógyszerésznél

DEBRECZEN, Kossuth-u. 8 sz.

Valamint minden debreczeni gyógyszerésztárában.

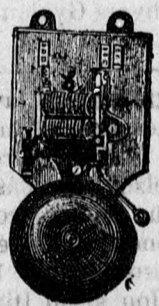
Villany-csengőt

szakszerűen készít és javít

Krausz Kálmán

bádogos

Hatvan-u. 2. sz.

Schicht-szappan

„szarvas“

vagy

„kulcs“

Jegygyel

legjobb, legkládásabb s ennél fogva legolcsóbb szappan. — Minden káros alkatrészeketől mentes.

Mindenütt kapható!

!! Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht“ névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva. !!

Apró hirdetések.

10 szög 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

Használt vetőgépek, teljesen kijavítva minden nagyságban felelőség mellett a legolcsóbb árban előnyös fizetési feltételek mellett kaphatók. **Rámer Sándor nagytrafik udvar**, Piacz u. 26. Ugyanott vetőgépek kölcsön is kaphatók.

Trágya eladás. A debreczeni méntelepnél átlag 200 ló után összegyülemelő trágya készpénzért vagy alomszalmaért eladó. Bővebb tájékoztatást nyújt a ménteleposztály parancsnokság.

Egy vagy két tanuló Gulyás Géza bádognál Hatvan utca 15. sz. a. főlvetetik. Ugyanott villany-felszerelések és javítások legolcsóbban elvállaltatnak.

Uradalmi burgonyát, konyhakerti veteményeket, vörös hagymát, káposztát wagononként szállít Grósz Jenő Export vállalata Arad, Wesselényi-utca 52.

Gyakorlott katonai és polgári szabó munkások és napszabók felvétetnek **Prelovsky András** czégnél.

Czipészek darabszamosok és szitesek állandó munkára kerestetnek. Mandel és Társánál Piacz-utca 44.

A volt Vadász Emil-féle szőlő telepen az összes csemege szőlő kilója 10 és 12 kr-ával a telepen eladó. Telefon szám 192.

Kaiser Salamon Debreczen és vidéke legnagyobb részlet áruhaza Debreczen, Hatvan-u. 2. Ajánl az őszi időnyre kényelmes heti vagy havi részletekben vászon, damasz, canavász, férfi- és női ruha szövetek, ágy- és asztal terítők, csipke- vagy szövet függöny, szőnyeg, tükör és képek, azonkívül férfi- és női ruhák, őszi és téli férfi-, fiu- és gyermek kabátok, gallérok, raglanok stb.

Jó házból való fiu tanuló felvétetik Atyim János fűszer- és csemege kereskedésében Petőfi-tér 12.

Italmérőknek. Saját főzésű kisüsti szilvapálinka fehér áru, kitűnő minőségben kapható igen jutányos árban Schwarz Gyuláná Alsó-Józsnán.

Debreczeni első elektrotechnikai vállalat távbeszélő és távjelző berendezésekre, villamhárítók, villamvilágítás és erő átvitelre, villamos jelzőtelepek, tűzjelzők, vizállás-mérők. Elvállal mindennemű az elektrotechnika szakába vágó berendezéseket és javításokat **Földvári L.** Kossuth-utca 1. szám az udvarban. — Telefon szám 168. Távbeszélő és táviró építéshez szükséges mindennemű készülékek és anyagok, valamint gyógyászati, physikai készülékek és telepek raktára.

Darabos-utca 57. sz. a. ház, mely évente 1500 kor. laktórt jövedelmez, jutányos árban eladó.

Csinos alakú gyakorlott varróleány ajánlkozson Rózsa Lajoshoz kistemplomtér.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy az

Előnyömdámat

a legújabb divat szerinti mintákkal szereltem fel, ahol a **legújabb minták, monogramok, czakkok, ingbetétek** nagy választékban lesznek előrajzolva.

Kezdeti és kész kézi munkák

külön osztályában a legdivatosabb **hímzések, fletnec munkák, festések, gobli- nek** vannak kiállítva a legolcsóbb szabott árak mellett.

BENYÁTS EMIL

női kézimunka, rövidáru üzletében
DEBRECZEN (Tisza palota.)

A debreczeni kőmíves segédek határozata.

Mely szerint az 1904. év szeptember hó 11-én délután 3 órakor az Olajútóben tartott nyilvános Építőmunkás szakgyűlésen elhatározatott, hogy minekutánna az Építőmunkás szakegylet alapszabályának 25. §-a értelmében az Egylet tagjai számára ingyenes munkaközvetítést eszközöl úgy helyben, mint vidéken, ezutánra a mai naptól számítva az Egylet veszi kezébe az Építőmunkások munkaközvetítését és az Építőmesterek ezutánra csak azon az alapon nyerhetnek kőmíves segédek, hogy ha a kívánt munkásokért az Építőmunkás szakegylet által való közvetítést veszi igénybe, a munkaközvetítés minden nap délelőtt 8—12-ig, délután 2—6 óráig eszközöltetnek az Építőmunkás szakegylet Piacz-utca 41. szám alatt van 1. emelet az udvarban hátul.

Tisztelettel

Az Építőmunkások munkarendvédő bizottsága.

Végkiárulás.

Az üzlet teljes felosztása miatt hatóságilag engedélyezett

végkiárulás. Szifft Aladár

Piacz-utca 24.

Schroll-féle chifonok és vásznak, női- és férfi fehérnemű és téli alsó ruhák, női ruhaszövetek és posztók, téli fej- és nagykendők, asztalneműek és ágyterítők, batisztok, cartonok- és zefírek, czérna-, pique- és velour barchetek, selyem kendők, esernyők és fűzők, keztük, harisnyák és kötények, bélelek és rövidárak stb.

Az összes raktáron lévő áruk gyári áron alul végkiárusítottatnak.

Az áruaktár berendezéssel együtt is eladó. — Az üzlethelyiség kiadó.

Szifft Aladár, Piacz-utca 24. sz.

Végkiárulás.

Skóth Sándor

fegyverműves.

Piacz-utca 34-ik szám
a főposta mellett.

Műhelyemben vadász és golyós, ugyszintén amerikai Winchester fegyverek javítását szakértelemmel és felelősségre elvállalok, **igen mérsékelt árak mellett.** A n. é. vadász és sportkedvelők szives pártfogását kéri

SKÓTH SÁNDOR.

Töltényeket megbizható pontossággal készítek.

Üzleti elvem: Élni és Élni hagyni!!!

Megérkeztek a legújabb divatu Női ruhaszövetek és Barchettek gyönyörű szép mintákban, üzletem uj — a miért is kivan zárva hogy nállam régi állott kelmét vehessenek.

MARADÉK ÁRUHAZ Piacz-utca 19. szám, — Tisza palotával szemben, pirosra festett kirakat.

Minden olcsó és semmi sem drága.